

www.rand.org/content/dam/rand/pubs/monographs/2009/RAND_MG899.pdf.

¹⁸ Woodward B. *Plan of Attack*/B. Woodward – New York.: «Simon & Schuster», 2004. – 325.

¹⁹ Bozkurt G. Kurdish Hopes in Turkish State / G. Bozkurt // *Turkish Daily News*. – November 12, 2007 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.hurriyetdailynews.com/kurdish-hopes-in-turkish-state.aspx?pageID=438&n=kurdish-hopes-in-turkish-state-2007-11-12>.

²⁰ Kapsis J. E. From Desert Storm to Metal Storm: How Iraq Has Spoiled U.S.-Turkish Relations.

²¹ Pew Global Attitudes Project. – 2007 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pewglobal.org/2007/06/27/global-unease-with-major-world-powers/>.

²² İdiz S. PKK Assures Unsavory Developments for All / S.İdiz // *Turkish Daily News*. – June 15, 2007 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.hurriyetdailynews.com/default.aspx?pageid=438&n=pkk-assures-unsavory-developments-for-all-2007-06-15>.

²³ Efeğil E. AK Party's Policies About the PKK Terrorism, Northern Iraq and Kurdish Issue / E.Efeğil

// *Review of Social, Economic & Business Studies*. – 2010, Vol.9/10, pp.115-140 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fbe.emu.edu.tr/journal/doc/9-10/07.pdf>.

²⁴ Efeğil E. AK Party's Policies About the PKK Terrorism, Northern Iraq and Kurdish Issue.

²⁵ Çandar C. The Results from the White House: PKK's Elimination Process.

²⁶ Birand A.M. Bush Didn't Risk Losing Turkey.

²⁷ İdiz S. The Erdogan-Bush Talks: Successful or Not.

²⁸ Efeğil E. AK Party's Policies About the PKK Terrorism, Northern Iraq and Kurdish Issue.

²⁹ Enginsoy U. US Intel Aid Implied in Strike on PKK.

³⁰ Enginsoy U. and Bekdil B.E. US Backs Turkey's Anti-PKK Strikes.

³¹ Tyson A. S. and Wright R. U.S. Helps Turkey Hit Rebel Kurds in Iraq.

³² Transatlantic Trends: Key Findings//Transatlantic Trends . – Washington, D.C.: German Marshall Fund of the United States, 2008 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://trends.gmfus.org/doc/2008_english_key.pdf.

УДК: 327(498):061.1 ЄС

© Любов Мельничук
(м. Чернівці)

ПІДСУМКИ ТА НАСЛІДКИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ВСТУПУ РУМУНІЇ ДО ЄС

У статті досліджено особливості й специфіка імплементаційного етапу європейської інтеграції Румунії, розкриті наслідки і підсумки вступу Румунії до ЄС. Автор аналізує політику як Румунії, так і Європейського Союзу. Вступ Румунії до ЄС став наочним свідченням продуктивності зусиль і прогресу Румунії в справі наближення до європейських стандартів та критеріїв членства та вважається її значним досягненням у сфері міжнародних відносин.

Ключові слова: Європейський Союз (ЄС), європейська інтеграція, політико-правові засади, інтеграція Румунії до ЄС, реформи, переговори.

Любовь Мельничук. Итоги и последствия имплементации вступления Румынии в ЕС. В статье исследованы особенности и специфика имплементационного этапа европейской интеграции Румынии, раскрыты последствия и итоги вступления Румынии в ЕС. Автор анализирует политику как Румынии, так и Европейского Союза. Вступление Румынии в ЕС стал наглядным свидетельством производительности труда и прогресса Румынии в приближении к европейским стандартам и критериям членства и считается ее значительным достижением в области международных отношений.

Ключевые слова: Европейский Союз (ЕС), европейская интеграция, политико-правовые основы, интеграция Румынии в ЕС, реформы, переговоры.

Lubov Melnychuk. Outcome and Consequences of the Implementation Romania's Accession to EU.

The body of the article goes on to discuss characteristics and specificity the implementation period of Romania integration to the European Union. The author investigates the Romania's policy and policy of the European Union, Romania's accession to the EU was a strong indication of productivity efforts and progress towards Romania closer to European standards and criteria. It considered a significant achievement in international relations.

Key words: European Union (EU), european integration, political and legal principles, Romania's eu-rointegration, reforms, negotiations.

З огляду на досягнення Європейського Союзу більшість держав Центрально-Східної Європи (ЦЄС) обрали європейський шлях розвитку і європейські цінності, зокрема: демократичне суспільство, верховенство права, функціональна ринкова економіка, боротьба з корупцією, принципи добросусідства, захист прав національних меншин тощо. Варто зазначити, що серед країн ЦЄС вагоме місце посідає Румунія, яка після кривавих подій 1989 р. приєдналася до держав ЦЄС, що проголосили курс на «повернення до Європи».

Європейська інтеграція надала Румунії чимало переваг: новий статус на міжнародній арені; набуття більш потужних гарантій безпеки; можливість реформування політичного сектору та спрямування

його у бік єдиної європейської політики; надходження фінансової допомоги від Європейського Союзу з метою наближення Румунії до стандартів ЄС; інновацію державних структур; демократичну трансформацію відповідно до європейських цінностей та принципів; забезпечення зайнятості населення; можливість впливу на процеси, що відбуваються як в рамках ЄС, так і поза його межами та ін. Однак, вступ Румунії до ЄС остаточно не розв'язав такі проблеми як відносна слабкість економіки, відсутність консолідації політичних сил і нестабільність політичної ситуації, корупція, вразливість ситуації у соціальній сфері тощо.

Вищезазначені обставини зумовили актуальність дослідження процесів інтеграції Румунії до Європейського Союзу. У науковому сенсі актуальність підсилюється й тим, що хоча п'яте розширення ЄС стало об'єктом наукових досліджень, у вітчизняній науці практично відсутні комплексні дослідження європейської інтеграції Румунії, а наявні, торкаються лише окремих аспектів цього процесу. Практичне значення дослідження обумовлюється не лише географічним сусідством Румунії з Україною, але й схожістю суспільно-політичних процесів, що відбуваються в обох державах.

Джерельна база дослідження включає спектр документів, головним чином ЄС та Румунії, матеріали періодики та інформаційних агентств, а також інтерв'ю, промови. Важливе місце займають інформаційно-аналітичні довідки розміщені на Веб-сайтах інститутів ЄС. Їх важливе значення полягає в тому, що вони містять саме офіційну інформацію стосовно ряду проблем європейської інтеграції Румунії, яка відображає офіційну позицію уряду щодо них. Необхідно підкреслити, що означені матеріали стали базою для написання румунськими дослідниками величезної кількості статей, які доповнювали, розширювали або реферували дані тексти.

Метою дослідження є вивчення особливостей й специфіки імплементаційного етапу європейської інтеграції Румунії, розкриття наслідків та підсумків вступу Румунії до ЄС.

Вступ Румунії до ЄС 1 січня 2007 р. увінчав багаторічні зусилля Бухареста з «повернення до Європи» і став наочним свідченням продуктивності зусиль і прогресу Румунії в справі наближення до європейських стандартів та критеріїв членства.

Відповідно до вимог щодо усіх держав-членів, які вступали до ЄС, Румунія взяла на себе не лише права участі в діяльності усіх інституцій ЄС, а й зобов'язання членства в Союзі. Водночас, для сприяння та підтримки її «гладкого» приєднання, і в той же час, збереження належного функціонування інститутів та політик ЄС, в установчі Договори Спільноти були внесені і уведені в чинність спеціальні положення. Також, відповідно до домовленостей, досягнутих для усіх країн, які приєдналися до ЄС в 2004 та 2007 рр., передбачені в Договорі про

вступ асигнування, гарантії і перехідні положення (зокрема, обмеження на вільне пересування працівників, на доступ до мережі автомобільного транспорту; положення з питань ветеринарного і фітосанітарного контролю) були уведені в дію. У Договорі щодо вступу обумовлений набір конкретних додаткових захисних заходів, які могли бути уведені в дію протягом трьох років після приєднання Румунії через серйозні недоліки в переносі та реалізації законодавства ЄС (в сферах економіки, внутрішнього ринку, юстиції та внутрішніх справ)¹.

Після вступу Румунії до Європейського Союзу, країна отримала низку нових можливостей розвитку політичних та економічних умов життя і наблизитись до рівня найрозвинутіших держав ЄС. Європейські стратегічні програми розвитку та фонди направили свою діяльність на покращення рівня життя пересічних румунів, сьогодні громадян ЄС. В перші роки після вступу до ЄС, Румунія доклала значні зусилля для реорганізації структурних та політичних установ.

Серед основних досягнень у політичній організації Румунії після вступу до Європейського Союзу, варто наголосити на адміністративному реформуванні. Здатність політичних та адміністративних установ адаптуватися до вимог та змін в середовищі країни є найважливішим пріоритетом цієї реформи. Вона здійснювалася як на центральному, так і на локальному рівнях і мала за мету створення та розповсюдження відкритої політики та національних нормативних актів, відповідно до стандартів Європейського Союзу, створення адекватного установчого колективу для здійснення процесу адміністративної та фінансової децентралізації². Досягнення цієї мети дало можливість прийняття та використання нових методів та інструментів для здійснення внутрішньої та зовнішньої політики.

Практичне значення вступу Румунії до ЄС означало не лише її входження в економічне об'єднання європейських держав. У більш широкому сенсі вступ до ЄС означав визнання Румунією принципів, які лежать в основі ЄС – повагу до верховенства права, взаємного визнання і співпраці на основі злагоди і довіри, тобто тих самих принципів, які вона визнала раніше, приєднавшись у 2004 р. до НАТО. У цьому контексті боротьба з серйозними проблемами в забезпеченні функціонування судової системи та боротьби з корупцією в Румунії була шляхом до набуття її громадянами усіх своїх прав як громадян ЄС і отримання вигід від фінансової підтримки членства в ЄС. Тому, відповідно до встановленої практики та домовленостей, після вступу Румунії до ЄС Європейська Комісія продовжила стежити за її прогресом і застосуванням законодавства ЄС, щоб гарантувати виконання зобов'язань Румунії не лише щодо запобігання або усунення недоліків у сферах безпеки харчових продуктів і сільськогосподарських фондів тощо, а й

судової реформи та боротьби з корупцією. Останнє, як засвідчив діалог Румунії та ЄС, стало головним напрямом співробітництва офіційного Бухареста та Європейської Комісії в перші півтора роки після вступу.

Для цього напередодні вступу, 13 грудня 2006 р. був створений механізм моніторингу прогресу, контролю та співробітництва Румунії та ЄС³, і перший же звіт Комісії від 27 червня 2007 р. перед Європейським Парламентом та Радою констатував, що за перші шість місяців після приєднання Румунія продовжувала прогрес в усуненні недоліків, які могли б перешкодити ефективному застосуванню законів ЄС, проведенню політики та реалізації програм ЄС. Разом з тим Комісія зазначала, що Румунії потрібно більше часу, щоб продемонструвати поступ у законодавчій сфері і його практичні результати в ключових областях, а також необхідно активізувати зусилля з реформування судової системи та боротьби з корупцією.

Звіт про прогрес Румунії в рамках співробітництва та механізму контролю, оприлюднений 14 лютого 2008 р. і схвалений Радою ЄС 10 березня, повідомляв думку Комісії, що шести місяців після подання першої доповіді було недостатньо, щоб дозволити Румунії усунути недоліки, а Комісії переглянути попередні оцінки. Тому Комісія переносила остаточне рішення на півроку і представляла поточні дані про прогрес Румунії без оцінки результатів її зусиль. При цьому вона констатувала певні затримки з реалізації реформ судової системи і реалізації проектів з боротьби із корупцією на місцевому рівні. На думку Комісії, Румунії було необхідно активізувати свої зусилля з боротьби із корупцією на високому рівні та з підтримки правої та інституційної стабільності⁴.

Черговий звіт Комісії про реформи в Румунії у рамках співробітництва та механізму контролю був опублікований 23 липня 2008 р. і схвалений Радою ЄС 15 вересня. Він базувався на чотирьох критеріях: прозорість та ефективність судових процедур; створення та діяльність антикорупційних інститутів, розслідування звинувачень у корупції на високому рівні, заходи щодо запобігання та боротьби з корупцією в рамках місцевого самоврядування (докладний аналіз ситуації за якими викладався у окремому додатку).

Звіт Комісії вказував на зусилля, які докладала влада Румунії з реформування судової системи і розслідування корупційних справ, перші «тендітні досягнення» та результати організаційно-процедурних змін, внесених в останні роки для вирішення цих проблем. Головною проблемою викорінення корупції Комісія вважала відсутність широкого політичного консенсусу щодо реформ та однозначної волі всіх політичних партій. Зобов'язання Румунії з викорінення корупції реалізуються на досудовій стадії, але відсутнє збільшення чисель-

ності обвинувачувальних вироків, оскільки правова невизначеність та не однакове застосування законів і надмірне використання надзвичайних декретів заважає продуктивній діяльності судової системи.

Акцентуючи увагу на проблемі корупції, Комісія підкреслювала, що Румунія несе відповідальність перед іншими державами-членами за загальне управління коштами ЄС і структурних фондів. Тому подолання корупції, шахрайства та фінансових порушень є необхідною умовою для отримання Румунією усіх вигід вступу до ЄС і матиме довгостроковий позитивний ефект на економіку Румунії. З огляду на це, Комісія висловила переконання, що в даний час не доцільно вдаватися до санкцій чи застосування гарантійних положень, які викладені у Договорі про приєднання.

Як засвідчили подальші події, проблеми корупційності усіх сфер життя Румунії залишалися актуальними і залишаються такими і дотепер, на відміну від Болгарії⁵. Незважаючи на ухвалення нових Цивільного та Карного кодексів, Румунія не змогла продемонструвати переконливого результату у правових реформах. Відповідно до висновків Єврокомісії неефективні юридичні процедури та брак змістовності у системі юриспруденції залишаються слабким місцем Румунії.

Перші півтора року з моменту вступу Румунії до ЄС проблема реформ суду і корупції була головною темою переговорів і співпраці між Європейською Комісією та Бухарестом. Однак економічна та фінансова криза, яка вибухнула в 2008 р., болюче вдарила по усіх європейських державах і на деякий час переключила головну увагу ЄС та Румунії на економічний вимір їх взаємодії.

Головним наслідком впливу фінансової кризи на економіку Румунії стало зростання дефіциту бюджету до 7% на кінець 2009 р. Країні довелося просити в Європейського Союзу, Міжнародного Валютного Фонду та Світового Банку фінансову допомогу в 20 мільярдів євро. Для отримання цих коштів Румунія зобов'язалася скоротити дефіцит бюджету з 7,4 до 4,4 відсотка від ВВП і запровадити жорстку фінансову політику, що передбачала, в тому числі, скорочення зарплат держслужбовців на 25% та звільнення 70 тисяч працівників бюджетної сфери, з них 40 тисяч до кінця 2010 р.⁶ Незважаючи на те, що Румунія частково виконала свої зобов'язання, усього до серпня 2010 р. було звільнено 30 тисяч чоловік, хоча це практично спустошило фонди підтримки безробітних, ситуація продемонструвала ряд небезпечних тенденцій.

Так, у 2011 р. Європейське бюро по боротьбі з шахрайством (OLAF) оприлюднило звіт, згідно з яким переважна кількість порушень в освоєнні європейських фондів була зареєстрована у Румунії та Болгарії. У 2010 р. на них припало 80% від загальної кількості виявлених порушень. В результаті для поновлення контролю над ситуацією Румунії дове-

лося відновити ліквідоване у 2007 р. Міністерство європейських фондів, до компетенції якого увійшли не лише розподіл коштів, а й контроль за їх освоєнням⁷.

План скорочення державних витрат і його реалізація викликала потужні акції протесту, незважаючи на те, що у громадській думці Румунії утвердилося переконання, що реформи в перелічених вище сферах потрібно проводити не тому, що цього вимагає НАТО чи ЄС, а тому, що вони необхідні для реконструкції та модернізації румунського суспільства⁸. Одна з наймасштабніших акцій була проведена в Бухаресті 22 вересня 2010 р., коли 10 тисяч мітингувальників спробували прорватися до будівлі уряду. Незважаючи на це, уряд Румунії затвердив бюджетно-податкову стратегію на 2012-2014 рр., згідно з якою до 2014 р. податок з продажів збільшувався до 24%, було припинено збільшення пенсій і надання інших соціальних виплат різним категоріям державних службовців. Працевлаштування нових працівників на вже наявні вакантні робочі місця було припинено, що передбачало заощадження за два роки близько 1 млрд. євро. Це було здійснено попри те, що згідно з ухваленим у січні 2011 р. закону про пенсійне забезпечення, процедура індексації пенсій повинна була розпочатися з 1 січня 2012 р.

Масові протести проти заходів економії мали під собою основу. Так, за даними Європейського фонду поліпшення умов життя і праці тривалість робочого тижня в Румунії становить 41,3 години, що майже на дві години більше середньоєвропейського показника (39,7), Румунія займала одне з останніх місць серед держав ЄС за тривалістю відпусток (21 день), на передостанньому місці в Європі за офіційними святковими днями (6 свят). На початку 2012 р. нова хвиля протестів спочатку була спрямована проти відставки популярного заступника міністра охорони здоров'я Р.Арафата, однак невдовзі вона переросла у прояв боротьби з корупцією і заходами економії, протести тривали три тижні, супроводжуючись вимогами відставки президента та уряду. У Бухаресті акції закінчились заворушеннями і зіткненнями демонстрантів з поліцією, в результаті чого сотні людей були затримані, десятки постраждали. З огляду на тривалість та масовість протестних акцій, розпочалися перестановки в уряді.

Першого у відставку було відправлено міністра закордонних справ Румунії Т. Баконскі. Показово, що прем'єр-міністр Е. Бок під час засідання парламенту Румунії 23 січня 2012 р. мотивував відставку міністра його образливими висловлюваннями на адресу учасників акцій протесту в Румунії. Невдовзі у відставку вирішив піти сам прем'єр-міністр Румунії. При цьому Е. Бок мотивував це бажанням «розрядити політичну й соціальну напругу» після серії протестів проти заходів економії. Парламент

Румунії, незважаючи на те, що опозиція бойкотувала голосування, обрав новим прем'єр-міністром країни главу служби зовнішньої розвідки М.-Р. Унгуряну.

Водночас, прагнення Румунії увійти до Шенгенської зони, яке було чуттєвим фактором внутрішньополітичного життя держави, з огляду на значний рівень зацікавленості населення, стало після вступу одним з головних завдань румунських урядів і президента.

Ще в ході виборів 2009 р. виявилось, що керівництво Румунії покладало великі сподівання на входження у Шенгенську зону до березня 2010 р. Однак наприкінці грудня 2010 р. Франція і Німеччина висловили позицію, що при ухваленні рішення про приєднання Румунії і Болгарії до Шенгену необхідно враховувати результати у сфері боротьби з корупцією і поліпшення судової системи. Позиція Берліна і Парижа з даного питання була детально викладена у спільному листі міністра внутрішніх справ Німеччини Т. де Мезьєра і глави французького МВС Б. Ортефе. Проблема корупції, особливо на східних кордонах, вважалася головною перешкодою для прийняття держави до Шенгенської зони.

У березні 2011 р. Нідерланди, Німеччина та Франція заблокували рішення про приєднання Бухареста та Софії до Шенгенської угоди, зажадавши від них активізації зусиль у боротьбі з корупцією. Пізніше Франція і Німеччина запропонували компромісний варіант: спочатку включити в Шенген повітряні та морські кордони Болгарії та Румунії, а потім сухопутні.

8 червня 2011 р. депутати Європейського парламенту підтримали вступ Румунії та Болгарії до Шенгенської зони. Проте Нідерланди заблокували це рішення, закликавши дочекатися їхньої доповіді щодо боротьбу зі злочинністю. І 9 червня Міністри внутрішніх справ країн-членів ЄС, ухвалили рішення про відстрочення входження Румунії та Болгарії до Шенгенської зони, незважаючи на те, що доповідь про ситуацію в країнах-кандидатах зазначала, що вони «готові та повинні увійти до Шенгенської зони якомога швидше». При цьому уряд Нідерландів заявив, що розгляне питання приєднання Румунії та Болгарії до Шенгенської зони тільки в 2012 році за умови успішних правових реформ в цих державах.

Невдовзі після цього, у серпні 2011 р., уряди Іспанії та Франції, вслід за Австрією, Бельгією, Німеччиною та Великою Британією, з санкції Європейської комісії увели тимчасові обмеження доступу на національні ринки праці іммігрантів – громадян Румунії – до 31 грудня 2012 р. Обґрунтуванням цього рішення Комісії стало те, що значний притік румунських працівників призводить до ускладнення соціальної ситуації.

В результаті питання про приєднання Румунії та Болгарії до Шенгенської зони стало предметом ак-

тивних дискусій в Європейській Раді в жовтні 2011 р., однак Нідерланди та Фінляндія знову виступили проти, аргументуючи це тим, що країни так і не виконали необхідні для вступу в Шенген вимоги по боротьбі з корупцією⁹. В результаті голосуюча в Євросоюзі Польща ініціювала пропозиції, які передбачали скасування прикордонного контролю на внутрішніх кордонах у пунктах пропуску в аеропортах та морських портах, починаючи з 25 березня 2012 р.

З огляду на таку ситуацію Європейський Парламент 26 жовтня прийняв резолюцію, у якій виступив із закликом до держав ЄС зняти обмеження у доступі для громадян Румунії та Болгарії на європейські ринки праці до кінця 2011 р. Оскільки Договір про вступ Румунії в ЄС передбачав перехідний період поступової лібералізації доступу румунських робітників на ринки праці всіх держав ЄС до кінця 2014 р., Парламент також закликав переглянути принципи перехідного періоду і зняти обмеження раніше наміченого строку – у 2013 році, оскільки ці обмеження «можуть несприятливо вплинути на основні цінності Євросоюзу: свободу пересування, боротьбу з дискримінацією, солідарність та рівноправність».

У світлі таких подій Саміт Європейської Ради 9 грудня 2011 р. підтримав ідею приєднання Румунії до Шенгенської зони і наголосив, що усі правові умови для прийняття рішення на користь приєднання Болгарії та Румунії до Шенгенської зони дотримані. У зв'язку з цим Генеральний секретаріат закликав Раду прийняти це рішення якомога швидше, а у разі необхідності повернутися до нього на березневому засіданні 2012 р.

Однак засідання Ради ЄС з питань юстиції та внутрішніх справ ЄС 13-14 грудня 2011 р. у Брюсселі не досягло консенсусу щодо позитивного вирішення питання про входження Болгарії та Румунії до Шенгенської зони. Нідерланди знову виступили проти. З огляду на таку ситуацію Міністерство закордонних справ Італії, у якій працює понад 1 мільйон румунських громадян, спеціальним посланням повідомило Посольство Румунії, що її уряд, починаючи з 1 січня 2012 року, знімає всі обмеження на доступ румун і болгар до власних ринків праці.

Наступним важливим питанням, яке стояло перед Бухарестом після вступу до ЄС, стало приєднання до Зони обігу євро. Однак, як засвідчує аналіз висновки самітів Європейської Ради за 2007-2012 рр., питання про близький вступ Румунії до Євросоюзу у Раді не ставилося¹⁰, найімовірніше через очевидну неготовність румунської економіки до найвищого етапу фінансової співпраці з ЄС. У значній мірі це обумовлювалося також економічним відставанням Румунії від інших держав ЦСЄ, які й дотепер не увійшли до Євросоюзу.

Разом з тим, динаміка розвитку економіки Румунії свідчила про її відносну макроекономічну стабілізацію та уразливість. Свідченням цього стало її приєднання до так званого «Євро Плюс Пакту», схваленого засіданням Європейської Ради 24-25 березня 2011 р. Пакт не мав зобов'язуючої юридичної сили і носив скоріше рекомендаційний характер. Він закликав країни Євросоюзу знижувати державну заборгованість, а також проводити узгоджену економічну, фінансову і соціальну політику з метою підвищення конкурентоспроможності. На внутрішньому рівні румунське керівництво здійснює підготовку до вступу в Євросоюз в 2015 р.

Разом з тим такі заяви викликають певні сумніви. І з огляду на це виникає питання: як змінилося ставлення пересічних румунів до ЄС?

Соціологічні опитування, які проводилися в Румунії Європейською службою дослідження громадської думки по завершенню року членства в ЄС засвідчили, що 71% румунів підтримували членство їхньої країни в ЄС (найбільша підтримка членства серед держав-членів, що приєдналися до ЄС у 2004 та 2007 р.). При цьому понад 28% румунів вважали, що наступного року їхнє життя поліпшиться¹¹.

Як зазначав румунський соціолог Д. Санду, «у 2007 році румуни є такими як і в 2006-му. Зміни належать лише тренду. Практично, люди знали ще з 2005-2006 рр., що вступ в ЄС має відбутись, а тенденція позитивного сприймання власної ситуації позначена, головню, оптимізмом була явною в 2006 році. ... Відчувається відносно зменшення довіри до системи судочинства у 2007 році, у порівнянні з минулим роком. Ми знаходимося у тій самій ситуації як і минулими роками, коли довіра румунів до національних установ є меншою ніж довіра до міжнародних установ. ... Я сказав румунські установи, взагалі, а це є не зовсім коректно. Бо по відношенню до системи судочинства – румун стає все критичнішим, по відношенню до уряду – ні»¹².

Така ситуація зберігалася до початку 2010 р., коли ряд заходів румунського уряду з економії коштів викликав бурхливу хвилю народного невдоволення.

Таким чином, можемо констатувати загалом позитивні для Румунії підсумки її інтеграції в ЄС, вірну позицію європейських держав та інституцій щодо проблеми корупції в Румунії. На нашу думку, в найближчій перспективі прогрес Румунії на шляху до повноправного членства в ЄС буде залежати як від румунської політичної еволюції, так і від вибору європейськими інституціями методів, за допомогою яких нинішні проблеми ЄС будуть вирішені.

¹ Report From the Commission to the European Parliament and the Council on Romania's progress on accompanying measures following Accession / Com-

mission of the European Communities. Brussels, 27.6.2007 {COM(2007) 378 final} // European Stability Initiative. Berlin-Brussels-Istanbul [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.esiweb.org/pdf/romania_EC-Romania_report-070627_en.pdf.

² Мельничук Л.Н. Політичний розвиток Румунії після вступу до НАТО та Європейського Союзу / Л.Н.Мельничук // Науковий вісник Чернівецького університету. Збірник наукових праць. Випуск 607-609. Історія. Політичні науки. Міжнародні відносини. – Чернівці : Рута, 2012. – С. 274

³ Commission Decision of 13/XII/2006 establishing a mechanism for cooperation and verification of progress in Romania to address specific benchmarks in the areas of judicial reform and the fight against corruption / Commission of the European Communities. Brussels, 13/XII/2006, C (2006) 6569 final // European Commission [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/romania/ro_accomparying_measures_1206_en.pdf.

⁴ Interim Report from the Commission to the European Parliament and The Council on progress in Romania under the Co-operation and Verification Mechanism / Commission of the European Communities. Brussels, 14.2.2008 { COM(2008) 62 final/2} // European Stability Initiative. Berlin-Brussels-Istanbul [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.esiweb.org/pdf/romania_EC-Romania_report-080214_en.pdf.

⁵ ЄС: Болгарія прогресує, Румунія втрачає темпи // ЄвроАтлантика [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.euroatlantica.info/index.php?id=2088>.

⁶ Басеску сказав румунським заробітчанами за кордоном там і лишатися // ЄвроАтлантика [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.euroatlantica.info/index.php?id=2214>.

⁷ Румунія і Болгарія – лідери за кількістю порушень у використанні європейських коштів // ЄвроАтлантика [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.euroatlantica.info/index.php?id=4765>.

⁸ Мельничук Л.Н. Політичний розвиток Румунії після вступу до НАТО та Європейського Союзу / Л.Н.Мельничук // Науковий вісник Чернівецького університету. Збірник наукових праць. Випуск 607-609. Історія. Політичні науки. Міжнародні відносини. – Чернівці: Рута, 2012. – С. 274.

⁹ European Council 9 december 2011. Conclusions General Secretariat of the Council / European Council Brussels, 25 january 2012 { EUCO 139/1/11, REV 1} // European Council [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/126714.pdf. – 7 р. – р. 6.

Болгарію та Румунію знов не пустили до Шенгену. Євросоюз, 23 вересня 2011 // ТСН: новини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tsn.ua/svit/bolgariyu-ta-rumuniyu-znov-nepustili-do-shengenu.html>.

¹⁰ Conclusions / European Council, 2003-2012 // European Council [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.european-council.europa.eu/council-meetings/conclusions?lang=en>.

¹¹ 58% європейців позитивно оцінюють членство їхньої країни в ЄС: Євробарометр // Європейська асоціація українців [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrassociation.eu/2007/12/21/58>

¹² Крістя К. Румунія через рік після вступу до ЄС / Коріна Крістя; Христина Манта // Radio Romania International. Всесвітня служба радіо Румунія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rri.ro/arh-art.shtml?lang=12&sec=35&art=8089>.